

Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет
Кафедра культурології та музеєзнавства

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ КУЛЬТУРОЛОГІЇ

***Альманах
наукового товариства «Афіна»
кафедри культурології та музеєзнавства***

Випуск 14

Засновано у 2003 році

Рівне – 2014

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ КУЛЬТУРОЛОГІЇ: Альманах наукового товариства „Афіна” кафедри культурології та музеєзнавства. – Вип. 14 / За ред. проф. В.Г. Виткалова. – Рівне: РДГУ, 2014. – 256 с.

Головний редактор:

Виткалов В.Г. – кандидат педагогічних наук, професор, завідувач кафедри культурології та музеєзнавства РДГУ

Редакційна колегія:

Афанасьєв Ю.Л. – доктор філософських наук, професор Київського університету ім. Б.Грінченка
Баканурський А.Г. – доктор мистецтвознавства, професор Одеського національного політехнічного університету
Виткалов С.В. – кандидат мистецтвознавства, доцент РДГУ (відповідальний секретар)
Воробйов А.М. – кандидат педагогічних наук, професор РДГУ
Дем’янчук О.Н. – доктор педагогічних наук, професор Луцького інституту розвитку людини „Україна”
Жилюк С.І. – доктор історичних наук, професор РДГУ
Коваль Г.П. – доктор педагогічних наук, професор РДГУ
Крालюк П.М. – доктор філософських наук, професор НУ „Острозька академія”
Круль П.Ф. – доктор мистецтвознавства, професор Прикарпатського національного університету ім. В.Стефаника
Кушнарєнко Н.М. – доктор педагогічних наук, професор ХДАК
Поніманська Т.І. – кандидат педагогічних наук, професор РДГУ
Постоловський Р.М. – кандидат історичних наук, професор РДГУ
Стоколос Н.Г. – доктор історичних наук, професор РДГУ
Троян С.С. – доктор історичних наук, професор РДГУ
Костюк Л.К. – кандидат історичних наук, доцент РДГУ
Швецова-Водка Г.М. – доктор історичних наук, професор РДГУ
Яремко-Супрун Н.О. – доктор мистецтвознавства, професор РДГУ

Рецензенти:

Арцишевський Р.А. – доктор філософських наук, професор Волинського національного університету ім. Лесі Українки
Брилін Б.А. – доктор педагогічних наук, професор Вінницького державного педагогічного університету ім. М. Коцюбинського

Науковий редактор і упорядник випуску – **проф. Виткалов В.Г.**

ISBN 978-966-8424-77-9

Редакція не завжди поділяє точку зору автора. За точність наведених цитат, імен, прізвищ, дат відповідальність несуть автори.

Друкується за рішенням вченої ради Рівненського державного гуманітарного університету (протокол № 4 від 28.11.2014 р.)

Свідомство про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації, серія КВ № 15561-4033 Р. Зареєстровано Міністерством юстиції України, наказ № 1489/5 від 18.08.2009 р.

Резюме

Розглядаються деякі питання залучення учнівської молоді до людської культури через змістовий аспект курсу «фізика».

Ключові слова: гуманізація освіти, культура, науковий світогляд, зміст курсу «Фізика», історія науки.

Summary

Novoseletsky N. Je. Cultural and historical aspect of course of physics

Some questions of bringing in of student's young people are examined to the human culture through the semantic aspect of course of «Physics».

Key words: Humanizing education, human culture, scientific and cultural worldview content of physics, history of science.

Аннотация

Новоселецкий Н.Е. Культурно-исторический аспект курса физики

Рассматриваются некоторые вопросы приобщения учащихся к человеческой культуре посредством содержательного аспекта курса физики.

Ключевые слова: гуманизация образования, культура, научное мировоззрение, содержание дисциплины «Физика», история науки.

Надійшла до редакції 28.11.2014 р.

УДК 023.5:001.85(477.81)

Жук В. – канд. пед. наук, доц. РДГУ;
Давидюк Л. – співр. РЦ ПК ППК НАКККіМ

**ДІЯЛЬНІСТЬ РІВНЕНСЬКОГО ЦЕНТРУ ПК ТА ППК НАКККіМ
З ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ БІБЛІОТЕЧНИХ КАДРІВ**

На сучасному етапі сформовані нові підходи до підвищення кваліфікації (ПК) бібліотечного персоналу з урахуванням парадигми розвитку бібліотечного соціального інституту, в якій серед інших чинників принципове значення мають підвищення компетентності та професіоналізму бібліотечних фахівців. При цьому постать бібліотечного професіонала почала поєднувати багатоаспектність і багатофункціональність його діяльності. Нині бібліотечний працівник є ключовою фігурою в процесі трансформації сучасної бібліотеки. Ці особливості посилюють значення професійної компетентності та ерудованості бібліотекаря, його вміння приймати нестандартні рішення, втілювати інновації в бібліотечну практику. Саме цьому сприяє процес підвищення кваліфікації бібліотечних працівників.

Система підвищення кваліфікації бібліотечних кадрів (СПКБК) є ланцюгом безперервної освіти бібліотечних кадрів зі своїми специфічними завданнями та формами діяльності. Вироблені й до цих пір послідовно реалізуються основні принципи побудови СПКБК: загальність (охоплення всіх фахівців бібліотек); безперервність (системно повторювані заходи для кожної категорії бібліотечних фахівців); диференціація навчання (згідно спеціалізації та приналежності до різних типів бібліотек), різноманітність форм і методів навчання.

У даний час СПКБК розглядається як одна з провідних функцій управління бібліотечними колективами й функціонує на загальних рівнях: всеукраїнському (НАКККіМ) регіональному (інститути, інші центри ПКБК), місцевому (курси, семінари методичних центрів).

Рівненський центр підвищення кваліфікації та перепідготовки працівників культури (РЦ ПК ППК) НАКККіМ – єдиний навчальний заклад у західному регіоні України має позитивний досвід роботи з підвищення фахового рівня працівників галузі культури і мистецтв різних напрямів (49 спеціалізацій), у т.ч. й бібліотечних працівників [1].

У своїй діяльності РЦ ПК ППК користується законами України, Указами Президента України, Постановами Кабінету Міністрів України щодо розвитку освіти і культури, наказами та рекомендаціями Міністерства культури України [4, 5].

Організація навчального процесу, підбір викладачів у РЦ ПК ППК здійснюються у відповідності з законом України «Про вищу освіту» (2002 р.), вимогами МОН України та наказами НАКККіМ. Навчальна діяльність РЦ ПК ППК з підвищення кваліфікації (ПК) бібліотечних працівників розвивається відповідно до Закону України «Про бібліотеки і бібліотечну справу», проекту «Безперервна інформаційно-бібліотечна освіта: нові освітні технології» (2002 р., Міжнародний фонд «Відродження»; Інститут Відкритого Суспільства) [3]. На сьогодні освітні послуги РЦ ПК ППК НАКККіМ з підвищення кваліфікації бібліотечних працівників користуються попитом серед бібліотечної громадськості регіону. Кваліфікований кадровий склад РЦ ПК ППК, система планування його діяльності та моніторингу, зворотній зв'язок із випускниками і значний досвід реалізації інноваційних програм навчання створюють Рівненському центру авторитет в регіоні.

Місія центру полягає у здійсненні освітньої діяльності, спрямованої на підвищення кваліфікації та професіоналізму працівників бібліотечних установ західного регіону України шляхом гармонійного поєднання в освітньому процесі досягнень вітчизняного та зарубіжного бібліотекознавства й бібліотечної практики.

Програма центру з підвищення кваліфікації бібліотекарів орієнтована на короткострокове адаптаційне навчання фахівців із різних напрямів бібліотечної діяльності.

Завданнями РЦ ПК ППК НАКККіМ є організація сучасної освіти працівників бібліотек, надання їм конкурентоспроможних освітніх послуг шляхом організації навчання з використанням в ньому проблемно-активних та інноваційних форм і методів.

У РЦ ПК ППК головною метою ПК працівників бібліотек є:

- узагальнення, систематизація, творче переосмислення усіх досягнень бібліотечної галузі та адаптація їх до сучасних вимог з урахуванням вимог державних та нормативно-інструктивних документів, що стосуються розвитку цієї галузі;

- забезпечення відповідності рівня кваліфікації працівників бібліотек сучасним вимогам до виконання бібліотечно-бібліографічних процесів шляхом безперервності й наступності навчання бібліотечних працівників.

Формування змісту навчального процесу з ПК бібліотечних кадрів відбувається з урахуванням вимог сьогодення, актуальних проблем розвитку бібліотечної галузі в Україні, в тісній співпраці з органами місцевого самоврядування, управлінь культури держадміністрацій, рад міст, кращими бібліотечними фахівцями, професорсько-викладацьким складом вищих навчальних закладів регіону.

Підбір професорсько-викладацького складу в РЦ ПК ППК здійснюється з урахуванням потреб кожної категорії слухачів, а навчальний процес забезпечують висококваліфіковані науковці Рівненського державного гуманітарного університету, кафедри бібліотекознавства і бібліографії та документальних комунікацій, керівники і спеціалісти підрозділів з питань культури Рівненської обласної та міської адміністрацій та інших провідних бібліотечних установ регіону. Крім того, запрошують викладачів з інших областей західного регіону України. Серед викладацького складу є доктори наук, професори, кандидати наук, доценти, заслужені працівники культури України.

Навчальний процес РЦ ПК ППК організовує навчально-методичний відділ.

Важливою складовою ланкою в процесі навчання бібліотечних кадрів із ПК у РЦ ПК ППК виступає бібліотека. Вона є науково-навчальною, довідково-інформаційною, методичною, просвітницькою структурою РЦ ПК ППК, що організовує свою діяльність згідно регламентуючих та керівних документів Міністерства освіти і науки України, Міністерства культури України, «Положення про факультет» та «Положення про бібліотеку РЦ НАКККіМ». Основними завданнями і напрямками роботи бібліотеки є:

- забезпечення необхідною літературою навчального процесу;
- формування фонду бібліотеки у відповідності з профілем факультету, використанням нових носіїв інформації у поєднанні з традиційними;
- організація високопрофесійного та оперативного довідково-інформаційного обслуговування;
- створення для користувачів комфортних умов, які сприяли б оперативному, якісному і повному отриманню потрібної інформації;
- підвищення якості бібліотечних послуг шляхом розширення бібліотекою комп'ютеризації бібліотечно-інформаційних процесів і впровадження інноваційних форм діяльності.

До послуг користувачів бібліотеки РЦ ПК та ППК НАКККіМ:

- фонд законодавчих і нормативних документів з галузі культури;
- документи з різних галузей знань (у відповідності з потребами різних категорій слухачів) українською та іноземними мовами з питань культурології, бібліотечної справи, клубної роботи, менеджменту, державного управління та інформації, образотворчого мистецтва, соціології, філософії, етики, естетики, історії;
- відео-фонд культурних і мистецьких подій західного регіону України;
- книжкові виставки документів на допомогу навчально-виховному процесу;
- бібліографічні огляди літератури та рекомендаційні списки літератури для всіх категорій слухачів;
- забезпечення вільного доступу до віртуальних інформаційних ресурсів через мережу Інтернет.

Станом на 01.01.2014 р. у бібліотеці зареєстровано 374 користувачі, її фонд становив майже 3 тис. примірників видань, у т.ч. навчальних видань – 432. Бібліотека отримує 20 назв періодичних видань. Книговидача становить 6966, кількість відвідувань – 1925, у т.ч. слухачами РЦ – 420, співробітниками РЦ – 911, групові відвідування (бібліографічних оглядів, масових заходів) – 594. Бібліотека і надалі планує нарощувати свої потужності для покращення інформаційного забезпечення ПК працівників бібліотечної сфери в РЦ.

Партнерами РЦ ПК ППК, який користується підтримкою Рівненського регіонального осередку УБА, є також провідні бібліотечні установи та бібліотечні системи Рівненщини (Рівненська обласна універсальна наукова бібліотека, обласні бібліотеки для молоді і для дітей, Рівненська міська ЦБС, районні централізовані системи публічно-шкільних бібліотек).

Бібліотечні працівники, що підвищують свою кваліфікацію в РЦ, поділені на групи проблемно-цільового навчання згідно професійних категорій та відповідної тематиці навчання. В РЦ слухачі

займаються на денній формі навчання на курсах згідно календарного плану за тематичними програмами. Програми передбачають вивчення бібліотечного обслуговування населення шляхом відвідування бібліотек, спілкування з професіоналами, розробки бібліотечних інноваційних стратегій.

Відповідно до «Календарних планів підвищення кваліфікації державних службовців галузі культури в інституті післядипломної освіти НАКККиМ України» у 2010/14 рр. на РЦ організовано та проведено навчання з ПК бібліотечних працівників у 19 групах, в яких підвищили свою професійну майстерність 333 слухачі з чотирьох областей західного регіону України, в т.ч.: Рівненська обл. – 10 груп (235 особи), Волинська обл. – 4 групи (48 осіб), Хмельницька обл. – 3 групи (38 осіб), Тернопільська – 2 групи (12 осіб).

Налагоджується також співпраця з ПК бібліотечних працівників із бібліотеками Львівської області. В 2014 р. вже були на навчанні в РЦ ПК ППК працівники Львівської обласної універсальної наукової бібліотеки.

ПК базується на диференційованому підході до роботи з бібліотечними кадрами. Диференціація навчання відбувається з урахуванням всіх характеристик контингенту слухачів (освіти, стажу роботи, службових посад, спеціалізації та ін.). Так, за період 2010/14 рр. ПК у РЦ ПК ППК пройшли такі групи бібліотечних фахівців:

- бібліотекарі відділів обслуговування центральних (міських) бібліотек;
- працівники відділів обслуговування дошкільнят та учнів 1-4-х кл. районних та міських бібліотек для дітей;
- працівники юнацьких структурних підрозділів районних бібліотек;
- методисти центральних районних (міських) бібліотек;
- спеціалісти обласних бібліотек для дорослих та дітей;
- завідувачі сільськими бібліотеками-філіями ЦБС;
- зав. публічними та публічно-шкільними бібліотеками;
- зав. районними бібліотеками для дітей.

Це свідчить про широке охоплення навчанням усіх категорій бібліотечних працівників, від низового рівня – до керівного складу бібліотек.

Тематика навчання даних груп із ПК за вказаний період була наступною: «Проблеми інформаційного та дозвілєвого забезпечення потреб користувачів-дітей», «Юнацька бібліотека на допомогу соціалізації молоді», «Робота бібліотеки в умовах інформатизації суспільства», «Управління інформаційними ресурсами та бібліотечними послугами бібліотек», «Інноваційна діяльність бібліотек», «Впровадження інноваційних послуг у бібліотеках різних типів», «Робота бібліотеки із задоволення інформаційних та дозвілєвих потреб читачів-дітей». Характеристика проблем даної тематики вказує на актуальність професійних питань бібліотечної теорії та практики, що вивчаються в РЦ.

Викладацький склад, що залучається до роботи в РЦ ПК ППК НАКККиМ, впроваджує нові освітні технології у навчання з ПК бібліотечних працівників. Активно використовуються й матеріали для дистанційного, проблемно-модульного навчання, які розроблені кафедрою бібліотекознавства та інформаційних технологій і Центром безперервної інформаційно-бібліотечної освіти при НАКККиМ. Особливим попитом користуються навчально-методичні розробки Н. Ашаренкової, В. Скар, І. Шевченко [5-9]. Активно використовується модульний принцип структуризації матеріалу, започаткований в НАКККиМ, згідно вимог якого слухачам до кожного елемента модуля (теми) додаються опорний конспект лекції, перелік літератури для самостійного вивчення, контрольні запитання до самоперевірки знань теми, рекомендації з послідовності самостійної роботи.

Тематика лекційних і практичних занять під час навчання з ПК бібліотечних кадрів визначається актуальними проблемами книгознавства, бібліотекознавства, бібліографії як у теоретичному, так і прикладному аспектах. Так, на лекційних заняттях із слухачами обговорювались теоретичні проблеми інноваційних підходів з популяризації книг та читання в бібліотеці, проблеми менеджменту якості в публічній бібліотеці, психологічний клімат колективу бібліотеки та ін. Конкретні завдання бібліотек слухачка аудиторія вирішувала під час проведення практичних занять з питань діяльності бібліотек, створення буктрейлерів із використанням різних програм, комунікаційних сервісів Інтернету та бібліотек. Модернізацію в організації навчання з ПК бібліотечних кадрів визначає інтенсивне застосування комп'ютерних технологій і засобів телекомунікаційного зв'язку. Так, провідними бібліотечними фахівцями Рівненщини В. Ярошук, О. Промською, Р. Щербан, Н. Волян та ін. спільно з викладачами РФ розроблені і апробовані на практичних заняттях навчальні програми: «Популяризація ресурсів і послуг бібліотеки через соціальні мережі», «Формування, збереження і впровадження електронних ресурсів у бібліотеці», «Технології Веб 2.0 для бібліотек та користувачів» та ін.

У практиці навчання з ПК бібліотекарів на РЦ ПК ППК застосовуються методи активного навчання: навчальні (творчі) дискусії, аналіз виробничих (конфліктних) ситуацій, обговорення за «круглим столом», рольові ігри, імітаційні вправи та ін. Вони посилюють мотивацію навчання, стимулюють творчість, розвивають здібність до подолання усталених стереотипів, самостійність та критичність мислення, відкривають перспективу для подальшої самоосвіти.

Тематика навчання в РЦ із ПК бібліотечних працівників базується на передових освітніх технологіях: організаційно-діяльнісних методах, що розвивають комунікаційні, рефлексивні здібності, дистанційних формах навчання, стимулюючи самоосвіту та підвищуючи самоорганізацію; методиках інтенсивної

активізації творчої діяльності, які сприяють засвоєнню знань, розвитку творчої потенції та формуванню умінь. Такими методами досягається не просте засвоєння навчальної інформації, а зміна засобу мислення. Ці аспекти особливо важливі для інноваційної спрямованості ПК бібліотечних працівників.

За прикладом НАКККіМ у Рівненському центрі з метою підвищення ефективності занять активно використовується комп'ютерна техніка. В спеціалізованій аудиторії активно працює мультимедійний центр, під час занять в якому викладачами РЦ ПК ППК залучалися Internet – ресурси на допомогу підвищенню кваліфікації бібліотечних кадрів. Зокрема, бази даних з бібліотечної галузі, що надають бібліографічні, повнотекстові і фактографічні відомості вичерпної повноти, електронні журнали тощо. Започатковано впровадження в РЦ ПК ППК й технологій дистанційного навчання (інтерактивного або онлайнного). Прогнозується, що основне місце для спілкування діалогів між викладачами, студентами (слухачами) та навчальними ресурсами переміститься з фізично існуючих аудиторій факультету до віртуальних аудиторій середовища WWW.

Але існують стримуючі фактори, пов'язані з обмеженими фінансовими можливостями, потрібними на його реалізацію в РЦ ПК ППК. Так, дистанційне навчання неможливе без навчальних, методичних, відео-, аудіо- матеріалів, інформаційної техніки, ліцензованих комп'ютерних навчальних програм, текстів і ін., що вимагає суттєвих фінансових витрат, створення сучасної технологічної бази для навчальної діяльності, відповідної педагогічної підготовки керівників дистанційного навчання. Крім того, важливим чинником мотивації з подальшої ПК бібліотечних працівників повинно стати обов'язкове врахування наслідків (ефективності) попереднього навчання. Наприклад, що нового планує спеціаліст впровадити у своїй роботі після навчання з ПК, що конкретно пропонує зробити для перспективного розвитку своєї бібліотеки тощо. Для цього викладачам РЦ ПК ППК слід розробити систему вивчення ефективності навчання з ПК бібліотечних працівників, показників його оцінювання.

Таким чином, у РЦ ПК та ППК НАКККіМ сформовано гнучку просвітницьку систему, спрямовану на підвищення професійної підготовки працівників бібліотек шляхом навчання новим знанням та навичкам і максимально наближену до їхніх потреб.

Для подальшого укріплення у суспільній свідомості сучасного іміджу бібліотекаря як одного з важливих факторів розвитку бібліотечного соціального інституту необхідно розробити і прийняти регіональні (місцеві) програми навчання і розвитку бібліотечних кадрів. У них також бажано передбачити заходи з ПК бібліотечних фахівців не тільки в Україні, а й за кордоном. Необхідно вирішити питання й щодо створення єдиного регіонального центру (у межах області, регіону), який би об'єднав зусилля навчальних закладів системи ПК і всіх обласних бібліотек, ЦБС в організації ПК, координував цю діяльність з центром у м. Києві. Потрібно розпочати формування в Україні системи державного замовлення на перепідготовку і ПК бібліотечних кадрів.

Загалом, ПК бібліотечних працівників повинно базуватися на принципі випередження для одержання нових знань і навичок, що дозволять бібліотечним фахівцям протягом років почувати себе комфортно в онлайнному полі й бути адекватними до вимог суспільства ХХІ ст.

Список використаної літератури:

1. **Нові підходи до навчання бібліотечних кадрів на Рівненщині:** (інформ. огляд. довідка) / НІПБ України, Інформцентр з питань культури та мистецтва. – К., 2000. – Вип. 6/7. – 4 с.
2. **Організація проблемно-модульного навчання бібліотечних кадрів у системі підвищення кваліфікації:** навч.-метод. посіб. / Н. Г. Аренкова, В. К. Скар, Т. І. Шамо [та ін.] – К. : ІПКП, 1997. – 75 с.
3. **Про бібліотеки і бібліотечну справу:** Закон України, 27 січня 1995 р. // Бібл. вісн. – 1995. – № 2. – С. 1–5; Про внесення змін до закону України «Про бібліотеки і бібліотечну справу»: Закон України // Бібл. планета. – 2009. – № 3. – С. 4–5.
4. **Про культуру:** Закон України, 14 груд. 2010 р. // Уряд. кур'єр. – 2011. – 26 січ. – С. 9–11.
5. **Про Національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 р.:** Указ Президента України, 25 черв. 2013 р. // Уряд. кур'єр. – 2013. – 29 серп. – С. 9–11.
6. **Скар В. К.** Організаційно-методичне забезпечення безперервної освіти бібліотекарів України / В. К. Скар // Бібл. планета. – 2000. – № 1. – С. 27–28.
7. **Скар В. К.** Програмно-модульне навчання на відстані: модуль 1. Реклама послуг бібліотеки / В. К. Скар // Бібл. планета. – 1998. – № 2. – С. 19–20; модуль 2. Комфортність обслуговування читачів як показник рівня роботи бібліотек / В. К. Скар // Бібл. планета. – 1999. – № 1. – С. 36–37; модуль 3. Особливості індивідуального спілкування з читачами / В. К. Скар // Бібл. планета. – 1999. – № 2. – С. 40–41; модуль 4. Бібліомаркетинг як нова концепція управління бібліотекою / В. К. Скар // Бібл. планета. – 1999. – № 3. – С. 18–19; модуль 5. Шляхи поліпшення методичної діяльності бібліотек на сучасному етапі / В. К. Скар // Бібл. планета. – 1999. – № 4. – С. 29–30.
8. **Створення навчально-методичних матеріалів для дистанційних курсів у ДАКККіМ:** метод. матеріали / ДАКККіМ; уклад. М. О. Митрошина; ред. І. О. Шевченко. – К.: [б.в.], 2008. – 38 с.
9. **Шевченко І. О.** Програмно-модульне навчання на відстані: модуль 7. Бібліотека в системі інформаційного забезпечення регіональної політики / І. О. Шевченко // Бібл. планета. – 2001. – № 1. – С. 30; модуль 8. Управління змінами у бібліотеках / І. О. Шевченко // Бібл. планета. – 2001. – № 3. – С. 34.

Резюме

Висвітлюється досвід організації підвищення кваліфікації (ПК) бібліотечних працівників у Рівненському центрі ПК і перепідготовки працівників культури (РЦ ПК та ППК) НАКККиМ, завдання, форми і методи діяльності РЦ із ПК бібліотекарів. Розкриваються зміст і структура ПК бібліотечних працівників в РЦ, показані проблеми й шляхи їх вирішення.

Ключові слова: підвищення кваліфікації (ПК) бібліотечних кадрів, Рівненський центр підвищення кваліфікації та перепідготовки працівників культури Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв, зміст, форми і методи навчання в системі ПК.

Summary

Zhuk V., Davydiuk L. The activities of the rivne center of training and retraining workers of culture national academy of managerial staff culture and arts for profession development of library staff

The article highlights the experience of organizing training of library workers in Rivne center for training and retraining culture workers National Academy of managerial staff culture and arts, jobs, forms and methods of activity of Rivne center for training librarians. It was solved the content and structure improving staff of librarian in Rivne centre. It was also shown problems and ways of their resolution.

Key words: profession development of library staff, Rivne center of training and retraining of culture workers National Academy of managerial staff culture and arts, content, forms and methods studding in the system of training.

Аннотация

Жук В., Давидюк Л. Деятельность Ровенского центра ПК и ПРК НАРККиИ по повышению квалификации библиотечных кадров

Раскрывается опыт организации повышения квалификации (ПК) библиотечных работников в Ровенском центре ПК и переподготовки работников культуры (РЦ ПК и ПРК НАРККиИ, содержание, формы и методы деятельности РЦ ПК библиотекарей. Освещается содержание и структура ПК библиотечных работников в РЦ, показаны проблемы и пути их решения.

Ключевые слова: повышение квалификации (ПК) библиотечных кадров, Ровенский центр по повышению квалификации и переподготовки работников культуры Национальной академии руководящих кадров культуры и искусств, содержание, формы и методы учебы в системе ПК.

Надійшла до редакції 16.10.2014 р.

УДК929:025.17:027.54(477)

Якубова Т.А. – канд. іст. наук, н. с. НБУ ім. В.І. Вернадського

БІОГРАФІЯ Т. ШЕВЧЕНКА В ПОЛЬСЬКИХ ЕНЦИКЛОПЕДІЯХ С. ОРГЕЛЬБРАНДА ТА А. ВИСЛИЦЬКОГО (ЗА МАТЕРІАЛАМИ ПОЛЬСЬКОМОВНОГО ФОНДУ НБУВ)

У польськомовному фонді Національної бібліотеки України ім. В. Вернадського зберігаються історичні матеріали щодо біографії Т. Шевченка. Цей фонд НБУВ нараховує 90.983 книжкових одиниць польської літератури з різних галузей знань, що виходили у XVIII-XX ст. Названий фонд залишається цікавим, різноманітним та малодослідженим науково-інформаційним ресурсом сучасної історичної науки, який до 1991 р. був закритим для наукового світу України та за кордону.

Після 1991 р. в Україні розпочався новий етап наукових досліджень бібліотечних фондів. У цей період з'явилась можливість виявити в польськомовному фонді матеріали, що торкаються біографії Т. Шевченка, життя якого пов'язане з польською літературою та культурою. Цікаві статті щодо біографії Т. Шевченка надруковані в польських енциклопедіях С. Оргельбранда, А. Вислицького.

Самуель Оргельбранд (польск. Samuel Orgelbrand (1810-1868 pp.) – відомий польсько-єврейський видавець, книготорговець. У 1857-1868 pp. він видав 28 томів «Енциклопедії» польською мовою («Encyklopedja Powszechna»). В «Енциклопедії» С. Оргельбранда том XIV (S.Orgelbrand Encyklopedja Powszechna. Tom XIV. Warszawa, 1903) надрукована стаття «Шевченко Тарас» («Szewczenko Taras») [2; 259], де подаються факти різних періодів біографії Т. Шевченка, які показують, що найбільш важким періодом життя було дитинство та юність, що проходили в кріпацтві. Також зазначено, що «Тарас Шевченко (1814-1861 pp.) – найбільш відомий малоросійський поет, який народився у 1814 році в с. Моринці (Могунсак) Звенигородського повіту Київської губернії. Скінчив своє життя в Петербурзі. Втративши всіх родичів, Т.Шевченко пристав до парафіяльного д'ячка, у якого через два роки вивчився читати. Не маючи сил витримати суворого ставлення до себе, втік до д'яка в м. Лясианка (Lysianki), де навчався малярству, до якого мав велику схильність. Не залишившись там на довго, він повернувся до д'яка в Тарасівці, який не взяв його на роботу. Після цих подій повернувся до Кирилівки та став у 1829 р. козачком покойовим свого пана Енгельгарда.

ЗМІСТ

Постоловський Р.М. Потенційні можливості університету в регіоні	3
Виткалов С.В. X Всеукраїнська науково-практична конференція «Українська культурно-мистецька практика в історичній ретроспективі» у м. Рівне	5
Виткалов В.Г. Наукові проблеми України в аспекті культурно-мистецької практики	6

РОЗДІЛ I.

ЕТНОКУЛЬТУРНІ ПРОЦЕСИ В УКРАЇНІ ТА ЄВРОПЕЙСЬКИЙ КОНТЕКСТ

Князікевич А.В. Весільна обрядовість Східного Полісся: етнографічний матеріал, зібраний у с. Паліївка Ямпільського району Сумської області (липень 2013 р.)	11
Процук В.В. До питання про особливості пісенно-танцювального фольклору Волинського Полісся	17
Пилипак М.А. Весільна обрядовість Українців Альшеївського району Республіки Башкортостан	21
В'юн К.В. Етнографічна спадщина Українців у музеях діаспори	27
Сінельнікова В.В. Господарська діяльність Українців Нижнього Поволжя: землеробство (історико-етнографічна довідка XVIII-XX ст.)	29
Волковічер Т.М. Українські сюжетні рушники з написами (кін. XIX – перша пол. XX ст.): взаємодія народної і масової культури	34
Карпова Л.О. Магеря О.П. Моральні традиції української сім'ї	39
Просандєєва Л.Є. Культурний вплив дозвілля на розвиток особистості	42
Парчевська Д.І., Казначєєва Л.М. Проблеми молодіжного дозвілля на сучасному етапі (на прикладі м. Рівне)	46
Трохимчук М. Проблеми та тенденції розвитку сучасного молодіжного дозвілля в Україні	49
Маринич Л.М., Костюк Л.К. Придорожні хрести на теренах Рокитнівщини: історія, інтерпретація, смисли	53
Ясковець О.В. Українські традиції випікання хліба: етнорегіональний аспект (за матеріалами опитування у Корецькому районі)	55
Павлуш К. Свято Купала: традиції та сучасна культурна регіональна практика	58
Полюхович О.В., Костюк Л.К. Весілля в духовній культурі населення Рівненського Полісся: традиції та новітні наверстування	61
Чуб Г.В. Діти у великодньому святі України	65
Обух Л.В. Культурно-освітня діяльність українців у Східній Словаччині (методичне забезпечення навчального процесу в середині XX ст.)	69
Кметюк Т.В. Збереження національних традицій на фестивалі «Українська весна» у Польщі	72
Мартинюк О. Сутність поняття «свято» у працях науковців	76
Оборська С.В. Традиції українського модерну в оздобленні сільського житла Київщини	80
Кюнцилі Р. Унікально-універсальні співвідношення церковної архітектури українського села	83

РОЗДІЛ II.

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ КУЛЬТУРИ

Ясінський М.М. Інформаційна концепція культури	87
Репін А. Функції масової культури	89
Шило М. Розвиток інтелектуальної культури українців під впливом глобалізаційних процесів	94
Новоселецький М.Ю. Культурно-історичний аспект курсу фізики	97
Жук В., Давидюк Л. Діяльність рівненського центру ПК та ППК НАККІМ із підвищення кваліфікації бібліотечних кадрів	101
Якубова Т.А. Біографія Т.Шевченка в польських енциклопедіях С.Оргельбранда та А. Вислицького (за матеріалами польськомовного фонду НБУВ)	105

Гірняк Г.З. Реформування системи органів місцевого самоврядування в Україні: концепція, проблеми, досвід	108
Сапфірова Н.М. Щоденник Н.Пташкіної як документальне свідчення історії родини Й. Маршака у пореволюційний період (1918-1920)	113

РОЗДІЛ III.

ПЕДАГОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ ВИЩОЇ ШКОЛИ

Сойчук Р.Л. Феномен «національного самоствердження особистості» у науково-теоретичних виданнях	118
Миколасенко О.М., Кучина Н.І. Основні підходи до визначення поняття «гра» в історичній ретроспективі	121
Ластовецька Л.В. Хорові твори сучасних композиторів Галичини в педагогічному репертуарі ВНЗ	127
Дудик Р. Питання формування і вдосконалення викладацької майстерності педагогів-диригентів	130
Зайцева О. Питання розвитку поліфонічного слуху учнів старших класів ДМШ у наукових дослідженнях	133
Лацівська Я.В. Проблеми формування позитивного ставлення до навчання студентів у педагогічних дослідженнях	136
Войтович Г.О. Моральна культура майбутнього вчителя музичного мистецтва: теоретичний аспект	140
Крижановська Т.І. Методичні аспекти реалізації інтегративного підходу в процесі викладання курсу «українська музична література» у ВНЗ і рівня акредитації	144
Вишотравка Л.І. Клас удосконалення професійних танцівників: педагогічна методика Асафа Мессерера	147
Мазурок І.В., Кругляченко А.Ю. Самостійна робота студентів педагогічного коледжу як чинник формування професійності	151
Мельник Л.В. Фахова компетентність майбутнього вчителя музики як складова навчального процесу	154
Колесніков С.А. Шляхи формування компетентності майбутнього вчителя музики	158
Каленюк О.М. Художнє витинанкарство в контексті підготовки майбутнього художника-педагога	162
Чернюшок О.В. Техніка «Квілте» у декоративній текстильній композиції	167
Дудик Р.В. Процес художньо-педагогічного спілкування учителя музики з хоровим колективом	169
Пішванова В.О. Адаптивні механізми післядипломної освіти	173
Нурулліна І. Молодіжні неформальні рухи в Україні (кінець ХХ – початок ХХІ століття)	177
Попадін Т. Соціальні проблеми в Україні крізь призму діяльності жіночих організацій	180
Петровиц В.В., Бокій Т.Ф. Використання засобів музейної педагогіки у культурно-освітній діяльності музею	184
Опришко І.П., Казначєєва Л.М. Молодіжний сленг та особливості його перекладу у німецькій літературі	188

РОЗДІЛ IV.

МИСТЕЦТВО У РОЗМАЙТТІ ВИЯВІВ

Шман С.Ю. Ікона в музейному фонді: дослідження та реставрація Ю.О. Олсуф'єва	192
Зорич Ю. Театри українських міст періоду 1943-1945 років	195
Горох Г.С. Дитяча хорова творчість Рівненщини в період державної Незалежності України	198
Радченя Т.Ф. Сучасна патріотична музика в Україні	202
Гончарук В. Пошуки композиційно-пластичної та образної виразності у творах Львівських скульпторів другої половини 1980-1990-х рр.	206
Матоліч І.Я. Дослідницька праця та навчальний процес на кафедрі історії і теорії мистецтва Львівської Національної Академії Мистецтв	209

Христюк Ю.С. Функціональна обумовленість дитячого інтровертивного ігрового середовища в громадських закладах	212
Погребняк Г.П. Авторське кіно в міжнародному фестивальному просторі	215
Зінчук І. Творчий злет «Піккардійської терції»	218
Боровець О.О., Казначесва Л.М. Взаємодія національних музичних культур Сходу та Заходу на сучасному етапі	221
Шевчук Б.М. Особливості формування імпресіоністської течії на теренах Європи кінця XIX – початку XX ст.	224
Чайковська А.А. Мистецька спадщина Г.Нарбута у контексті розвитку графічного мистецтва України	228
Ковтун М.М. Тема материнства в творчості Т. Шевченка-художника	233
Волошина В.М., Шолудько Н.Г. Анімація в туризмі як предмет наукового дослідження	236
Поліщук Ю. Кантата «Дніпро реве» Д.Січинського: особливості втілення художнього образу	239
Соїч В.П. Стан, проблеми та перспективи розвитку закладів культури на селі	242
Гищак Г.Я. Культурно-дозвіллева діяльність закладів культури Самбірщини	246
Новосад О. Музичне мистецтво Волині періоду державної незалежності України	249